

Regeringens skrivelse

2004/05:90

Nordiskt samarbete 2004

Skr.
2004/05:90

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Harpsund den 10 mars 2005

Göran Persson

Berit Andnor
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för samarbetet under år 2004 mellan de nordiska ländernas regeringar, med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet.

Innehållsförteckning

Skr. 2004/05:90

1	Inledning.....	3
2	Samarbetet inom Norden.....	5
3	Gränshindersarbetet.....	8
4	Nordiskt forskningssamarbete	12
5	Samarbetet med närområdet	14
6	Bilateralt samarbete	17

	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträdet den 10 mars 2005.	20
--	--	----

År 2004 var Island ordförande i det nordiska regeringssamarbetet. Island presenterade sitt ordförandeprogram med rubriken "Nordens resurser" vid Nordiska rådets session i oktober 2003. Med rubriken syftade Island på resurser i vid bemärkelse. Det gällde samhällsordning, sociala förhållanden, kulturarv och naturresurser. Island lade under sitt ordförandeskap särskild vikt vid demokratifrågor, kulturfrågor och naturfrågor. Island lade också vikt vid att följa upp det svenska ordförandeskapet från år 2003 och det fortsatta arbetet med avskaffande av gränshinder, som då var en huvudprioritering.

Efter ett förslag från Island tillsatte Nordiska ministerrådet ett Demokratiutskott med representanter från de nordiska länderna. Förslaget hade sin bakgrund bl.a. i den temakonferens som Nordiska rådet arrangerade i Reykjavik år 2002. En uppmaning från konferensen var att demokratins framtid i Norden borde belysas närmare. Med Demokratiutskottets medverkan har det under 2004 genomförts flera aktiviteter. I augusti arrangerades en konferens om IT och demokrati i Reykjavik, under hösten lämnades en delrapport och vid Nordiska rådets session i Stockholm i november genomfördes ett seminarium. Utskottet lämnade sin slutrapport "Demokrati i Norden" i januari 2005. Demokratiutskottet har i rapporten lyft fram tre områden. Det gäller kommunernas makt och roll, medborgarnas politiska och sociala engagemang samt informationsteknologins betydelse för att vitalisera demokratin. I syfte att värna om och fördjupa de nordiska demokratierna lämnar utskottet en rad rekommendationer till de nordiska ländernas regeringar. Rekommendationerna ligger väl i linje med den inriktning demokratipolitiken har i Sverige. Utskottet föreslår också att Nordiska ministerrådet skall upprätta en permanent arbetsgrupp för demokratifrågor. Demokratiutskottets rapport utgör ett bra underlag för en fortsatt diskussion om demokratifrågorna i Norden. Rapporten kommer att följas upp under år 2005.

Samverkan på det nordiska planet om ett hållbart samhälle var en viktig uppgift även under år 2004. Den tvärssektoriella strategin för en hållbar utveckling i Norden trädde i kraft år 2001. Genomförandet av strategin sker i huvudsak nationellt, men berör också många sektorer inom Nordiska ministerrådet. Det uppföljningsarbete som ägt rum i Sverige har kopplats nära till arbetet med den nationella strategin för en hållbar utveckling. I augusti 2004 lämnade en nordisk förhandlingsgrupp förslag till revision av den nordiska strategin, "Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden". I den reviderade strategin läggs en större vikt vid den sociala och ekonomiska dimensionen. Mål och insatser för perioden 2005–2008 anges. Särskild tonvikt ligger på insatser inom områden där de nordiska länderna har gemensamma intressen och där nordiskt samarbete skapar ett mervärde. Ett syfte är att påverka olika internationella processer. Nordiska rådet diskuterade och ställde sig bakom strategin vid sessionen i november. Därefter har Nordiska ministerrådet fastställt strategin att gälla från den 1 januari 2005. En post har avsatts på ministerrådets budget till stöd för genomförandet.

De nordiska länderna har profilerat sig genom fokusering på miljö och hållbar utveckling. Norden vill bidra till att en hållbar utveckling

prioriteras internationellt och Nordiska ministerrådet har under året medverkat i flera internationella projekt där information om nordisk verksamhet, bl.a. för hållbart nyttjande och bevaring av genetiska resurser spridits. Nordiska ministerrådet tog under år 2004 också beslut om ett nytt Miljöhandlingsprogram för åren 2005–2008. Programmet är ett strategiskt styrinstrument för miljösamarbetet inom Norden och i förhållande till EU, övriga internationella organisationer samt närområdet och Arktis.

Nordiskt samarbete i EU/EES-frågor är ett av huvudområdena för samarbetet inom Nordiska Ministerrådet och övrigt nordiskt regeringssamarbete. I och med EES-avtalet är EU:s inre marknad en gemensam nordisk angelägenhet som har givit det nordiska samarbetet en ny dimension. Med utgångspunkt i vår kultur- och värdegemenskap samt den samsyn som finns i de nordiska länderna kring centrala samhällsfrågor, borde det således finnas goda förutsättningar för att gå steget före EU i förverkligandet av den inre marknaden.

Sverige har lagt vikt vid den direkta politiska dialogen med Nordiska rådet. I syfte att tydligare fokusera samarbetet med Nordiska rådet har förordats att den stora mängden rekommendationer från Nordiska rådet skall minskas. Rekommendationerna från sessionen i november är färre men ger en tydligare bild av Nordiska rådets prioriteringar. Detta är en positiv utveckling som ger Nordiska ministerrådets arbete med att följa upp rekommendationerna bättre fokusering och rimligare proportioner.

På jämställdhetsområdet hade Island bland annat prioriterat löneskillnadsproblematiken samt frågan om föräldraledighet. Det avhölls under ordförandeskapet två stora konferenser på jämställdhetsområdet. I Nordiska ministerrådet har arbetet fortsatt med att integrera köns- och jämställdhetsperspektivet i den samlade verksamheten. Det innebär att varje samarbetsområde har ansvar för att främja jämställdhet inom det egna området och dess institutioner. För alla samarbetsområden skall jämställdhetspolitiska mål fastställas. Vartannat år lämnas en rapport till Nordiska rådet om hur jämställdhetsarbetet fortlöper. Under år 2004 var det första gången som en sådan avrapportering ägde rum.

Under år 2005 har Danmark ordförandeskapet i det nordiska regeringssamarbetet. Vid Nordiska rådets session i november presenterade Danmark sitt ordförandeprogram med rubriken ”Norden i en ny tid: Kunskap, dynamik och samarbete”. Danmark prioriterar samarbete på områden där det finns en klar ”nordisk nytta”. Man vill inrikta samarbetet på sådant som ger politiska resultat och är till gagn för medborgarna. Syftet är också att stärka det nordiska forskningssamarbetet, främja innovation och utveckla samarbetet mellan forskning och näringsliv. Arbetet med att avveckla gränshinder skall fortsätta. Samarbetet med Västnorden, samarbetet om arktiska frågor och samarbetet med nordvästra Ryssland och de baltiska länderna skall utvecklas. Vidare vill det danska ordförandeskapet undersöka hur samarbetsstrukturen i Nordiska ministerrådet kan göras mer ändamålsenlig, hur budgetarbetet kan göras mer politiskt relevant och hur produktivitetskrav kan ställas på verksamheten.

Den viktigaste frågan inom kultursektorn är för närvarande arbetet med en ny struktur för det nordiska kultursamarbetet. Ett utredningsarbete om det framtida samarbetet genomfördes under året och ett förslag sändes på remiss till berörda organ. I samband med sessionen i Stockholm i november framförde Nordiska rådets kulturutskott sina synpunkter i frågan till kulturministrarna. En arbetsgrupp bestående av representanter för ämbetsmannakommittén för kulturfrågor tog sedan vid för att ta fram konkreta förslag till omstrukturering med målet att kulturministrarna skall fatta beslut i frågan under hösten 2005. Parallellt med detta arbete tas en handlingsplan för kulturfrågor för de kommande åren fram.

Kulturministrarna fastställde kriterier för ett permanent Nordiska rådets filmpris. Priset kommer att delas ut under 2005.

Utställningen Scandinavian Design Beyond the Myth, som öppnade i Berlin i november 2003, har visats i Milano, Gent och Prag. Under 2005, som Sverige, Norge, Danmark och Finland utnämnt till designår, kommer utställningen till bl.a. Köpenhamn och Göteborg.

I syfte att tydliggöra Nordiska kulturfondens status och institutionella karaktär har kulturministrarna tidigare beslutat att revidera överenskommelsen om fonden. Den reviderade överenskommelsen trädde i kraft i mars 2004. I överenskommelsen anges att fonden är ett självständigt rättssubjekt. Med anledning därav har frågan uppkommit om fonden även fortsättningsvis skall omfattas av avtalet av den 13 maj 1987 om den rättsliga ställningen för de nordiska sekretariaten och detta avtals bestämmelser om immunitet och privilegier. Nordiska ministerrådet har beslutat att ändra rättsställningsavtalet för att klargöra att fonden skall omfattas av bestämmelserna. Ett avtal om detta undertecknades den 29 oktober 2004. Regeringen har med proposition 2004/05:49 om Immunitet och privilegier för Nordiska kulturfonden lämnat förslag till riksdagen i denna sak.

Nordiska ungdomskommittén, NUK, fördelade under året drygt 3,7 miljoner danska kronor i stöd för barn- och ungdomsorganisationers nordiska samarbete och projekt, samt initierade ett projekt med syfte att öka mångfalden av organisationer som får bidrag från NUK. Inom ramen för Nordiska ungdomskommitténs arbete inrättades också under året en ny tjänst som nordisk ungdomsforskningskoordinator, kopplad till Mittuniversitetet i Sundsvall. Arbetet inom ramen för den s.k. Sigtunaprocessen för att stärka samarbetet och samordningen mellan det nordiska samarbetet och Östersjösamarbetet och Barentssamarbetet på området fortsatte. Den tvärsektorieella handlingsplanen för det barn- och ungdomspolitiska samarbetet utvärderades och förberedande diskussioner inför framtagandet av en ny strategi på området inleddes.

Ett betydande reformarbete har under året bedrivits, särskilt beträffande institutionerna på utbildnings- och forskningssektorn. Det innebär att flera nordiska institutioner har förts över till nationell nivå eller övergått i andra verksamhetsformer. En viss basfinansiering av institutionernas verksamhet fortsätter emellertid framöver från ministerrådets sida.

Mot bakgrund av utbildnings- och forskningsministrarnas beslut i oktober 2003 om att reformera samarbetet på området vuxnas lärande,

upprättades inget nytt kontrakt för Nordens folkliga akademi (NFA) i Göteborg. Istället organiserades samarbetet så att ett nordiskt nätverk av kontaktpunkter byggdes upp kring Nationellt centrum för flexibelt lärande i Hässleholm. Beslut om denna organisationsform togs av ministrarna i juni 2004.

Ett Nordiskt innovationscenter (NICe), lokaliserat till Oslo, påbörjade sin verksamhet i januari 2004. Samtidigt avvecklades Nordiska industrifonden och Nordtest. Den nya institutionen arbetar med tillväxtfrågor för det nordiska näringslivet genom att bl.a. främja entreprenörskap och innovationsutveckling samt att stärka Norden som en väl fungerande inre marknad utan gränshinder.

Näringsministrarna lägger stor vikt vid att kopplingen mellan forskning och innovationer inom näringsliv och företag i Norden stärks. Man vill uppnå nordisk synergi i kreativa nätverk och klusterbildningar. Ett innovationspolitiskt program har tagits fram som genom gränsöverskridande insatser på olika nivåer skall främja en nordisk innovationskultur.

Näringsministrarna har också beslutat att ett samarbete kring hållbar turism i de nordiska länderna, de självstyrande områdena och Arktis skall inledas.

Ett viktigt steg i samarbetet på det sociala området togs då statsministrarnas uppdrag åt social- och hälsoministrarna att utforma en gemensam nordisk hållning i alkoholpolitiska frågor i olika internationella fora. Vid ett extra möte i oktober enades social- och hälsoministrarna om en nordisk alkoholpolitisk plattform för arbetet i EU/EES och WHO. I arbetet på det nordiska planet ingår bl.a. att en lägesrapport om utvecklingen av det alkoholpolitiska arbetet skall utarbetas för vart och ett av de tre kommande åren.

Vid de nordiska transportministrarnas möte i augusti diskuterades trafiksäkerhetsfrågor och nollvisionen, vars mål är att ingen skall dödas i trafiken. Sverige driver aktivt dessa frågor i EU och den nordiska kretsen och fick positivt gehör för fortsatt arbete på området.

Genom Nordiska ministerrådets informationsverksamhet Norden i Fokus har det nordiska samarbetet fått en synlig närvaro i Stockholm och en informationspunkt som är lätt tillgänglig för allmänheten. Under år 2004 arrangerades ett flertal seminarier, utställningar och kulturaktiviteter på nordiska teman.

Samverkan med frivilligorganisationerna, där Föreningen Norden intar en särskild ställning, är ett viktigt inslag i det nordiska samarbetet. Både från Nordiska ministerrådets sida och på det nationella planet är Föreningen Norden en viktig samarbetspartner. Det gäller inte minst vid driften av informationsverksamheten vid Norden i Fokus och servicetelefonen Hallå Norden, vilka är viktiga redskap för att nå ut till medborgarna och göra det nordiska samarbetet känt. Verksamheten vid Hallå Norden har stärkts och knutits närmare arbetet med gränshindersfrågorna inom Nordiska ministerrådet.

Över den nordiska budgeten ges stöd till samisk verksamhet som Samerådet, Nordisk samiskt institut och samisk kulturverksamhet. Samerådet är en politiskt obunden paraplyorganisation för samiska organisationer i Finland, Norge, Sverige och Ryssland. Nordisk samiskt

institut har till uppgift att samordna och genomföra utredningar och forskning med syfte att förbättra de samiska folkens ställning.

Till de årliga sameministermötena inbjuds Nordiska ministerrådet att delta som observatör. Vid dessa möten träffas ministrarna och sametingspresidenterna för att diskutera gemensamma nordiska politiska frågor. Vid mötet 2002 beslutades att tillsätta en expertgrupp med uppgift att utarbeta ett utkast till en nordisk samekonvention. Arbetet skall vara slutfört senast i december 2005.

Vid mötet 2003 beslutade sameministrarna att inrätta ett nordisk-samiskt språkpris. Priset ges till organisationer eller personer för att erkänna och synliggöra deras arbete för de samiska språken. Priset delades ut första gången 2004.

Från år 2002 infördes en ny budgetprocess för arbetet med *Nordiska ministerrådets budget*. Innebörden av den nya budgetprocessen är att berörda samarbetssektorer inom ministerrådet kommer in i budgetarbetet på ett tidigare stadium, att det inrättas en särskild post i budgeten för nya politiska initiativ, att det görs en genomlysning av de nordiska institutionerna för att skapa ökad effektivitet samt att formerna för samråd med Nordiska rådet i budgetarbetet förnyas. Erfarenheterna från de senaste årens budgetarbete har varit positiva. Danmark har i sitt ordförandeprogram för år 2005 pekat på att det finns behov av att gå vidare i arbetet med att utveckla budgetprocessen. Det gäller att se på den politiska relevansen och effektiviteten i processen och att närmare överväga hur produktivitetskrav kan ställas.

Nordiska ministerrådets budget för år 2004 uppgick till 817 miljoner danska kronor. De största sektorerna på budgeten var utbildnings- och forskningssamarbetet (24 procent av budgeten), miljö, resurspolitik och närområdet (25 procent av budgeten) samt kultursamarbetet (19 procent av budgeten).

Den svenska andelen av budgeten var enligt den nordiska fördelningsnyckeln 33,3 procent, en minskning med 0,9 procent jämfört med föregående år. Fördelningsnyckeln beräknas på basis av respektive lands andel av den samlade nordiska bruttonationalinkomsten.

Efter behandling i Nordiska rådets organ fastställde ministerrådet i november 2004 – i överensstämmelse med Nordiska rådets önskemål – budgeten för 2005. Den uppgår efter prisomräkning till 826 miljoner danska kronor. Det är en reellt sett oförändrad budgettram. Ökade insatser görs på miljöområdet och på arktiskt samarbete. Den svenska andelen av budgeten minskar med 1,4 procent till 31,9 procent. Samtidigt med beslut om budgeten för 2005 har även beslutats om en likviditetsbudget som är bestämmande för ländernas inbetalningar till ministerrådet och ett verktyg för att minska likviditeten. Denna ordning innebär att inbetalningarna från länderna ligger på en lägre nivå än den planerade aktivitetsnivån.

Det gränshindersarbete som Sverige under sitt ordförandeskap år 2003 initierade har under föregående år haft fortsatt hög prioritet och det nordiska regeringssamarbetet har i hög utsträckning fokuserat på dessa frågor. Gränshindersarbetet bedrivs i syfte att främja integrationen inom Norden och underlätta vardagen för de nordbor som av olika anledningar rör sig över de nordiska gränserna. Det är ett viktigt arbete som på ett konkret sätt berör medborgare och som synliggör fördelar av nordisk samverkan.

Gränshindersfrågor spänner över åtskilliga politikområden. Den före danske statsministern Poul Schlüter har tidigare utnämnts till de nordiska samarbetsministrarnas särskilde representant med ansvar för att driva på gränshindersarbetet. Under året har Schlüter fortsatt sitt arbete med att identifiera hinder för rörligheten över de nordiska gränserna. I oktober presenterade han en rapport där problemställningar och tänkbara lösningar till befintliga gränshinder redovisas. Rapporten förelades Nordiska rådet vid sessionen i november och blev underlag för den politiska diskussionen. Genom sitt engagemang har Schlüter bidragit till att gränshindersfrågor intagit en central roll i det nordiska samarbetet. Rapporten redogör för uppnådda resultat i gränshindersarbetet och kartlägger områden där gränshindersproblem ännu förekommer och utgör således ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet att främja integration inom Norden.

Ett väsentligt inslag i arbetet med att förverkliga den inre marknaden till fördel för medborgare och företag är att bearbeta gräns- och handelshinder. För detta ändamål finns ett antal nätverk både på nordisk och europeisk nivå, bl.a. det så kallade SOLVIT-nätverket, som lanserades under 2003. I samtliga EU/EES-länder finns det en instans att vända sig till för att få hjälp med att undanröja hinder, och för en effektiv tillämpning är det administrativa samarbetet i nätverket ett viktigt inslag. I Sverige sker samarbetet via Kommerskollegium.

De nordiska länderna samarbetar redan idag i stor utsträckning vid genomförande av gemenskapslagstiftning för att garantera nordisk rättslikhet och en samstämd tillämpning av regelverket. Det är ett viktigt arbete för att säkerställa en effektiv och välfungerande tillämpning av rättsakter och initiativ med bäring på den inre marknaden. På det sättet bidrar samarbetet till att ge de nordiska medborgarna och företagen ett försprång inom EU. Samtidigt är detta ett samarbete som kommer till stånd när gemenskapslagstiftning redan är beslutad. Nordiska samarbetsstrukturer bör i ökad omfattning utnyttjas för att på ett tidigt stadium i beslutsprocessen systematiskt bevaka frågor av gemensamt intresse för de nordiska länderna.

Gränshindersarbetet berör en rad olika politikområden och bland de resultat som uppnåtts av arbetet kan följande exempel nämnas.

En ny överenskommelse mellan de nordiska länderna om folkbokföring har undertecknats av de nordiska samarbetsministrarna i samband med Nordiska rådets session i Stockholm den 1 november 2004. Detta föranleddes av att den svenska regeringen tagit initiativ till en

arbetsgrupp bestående av representanter för de nationella myndigheterna med ansvar för folkbokföring. För den som flyttat till annat nordiskt land är det viktigt att kunna folkbokföras i det nya landet och tilldelas ett personnummer för att kunna etablera sig. När den nya överenskommelsen träder i kraft innebär det att nordbor som flyttar till annat nordiskt land snabbare och enklare kan folkbokföras och därmed också erhålla ett personnummer i det nya hemlandet. Som ett resultat av den nya överenskommelsen har regeringen nyligen till riksdagen lämnat en proposition (prop. 2004/05:67) med förslag att de avtalade bestämmelserna skall införlivas i svensk rätt.

På *arbetsmarknadsområdet* har arbetet med att revidera den tidigare nordiska överenskommelsen om en gemensam nordisk arbetsmarknad, som påbörjades under 2003, fortsatt och en arbetsgrupp bestående av representanter från varje land bildades under hösten. Arbetsgruppens resultat kommer att presenteras senare i år.

Vidare har de tekniska förutsättningarna för etablerandet av en internordisk arbetsförmedling på Internet utretts. Såväl arbetsgivare som arbetstagare kan ha fördel av att få tillgång till grannländernas databaser och arbetet med den digitala arbetskraftsförmedlingen kommer att utvecklas ytterligare. Detta arbete är särskilt betydelsefullt i gränsregioner och ett pilotprojekt kommer att genomföras i Öresundsregionen. Under året skapades bland annat information på de nationella arbetsförmedlingarnas webbplatser om arbete i annat nordiskt land.

Även inom *social- och hälsoområdet* har betydande framsteg gjorts. En ny nordisk konvention om social trygghet trädde i kraft den 2 november. Konventionen tydliggör nordbors socialförsäkringsförmåner och uppdaterar relationerna mellan nationella rättigheter och EU-regleringen på området.

Genom reviderade och tydligare regler minskas risken att medborgare på grund av otydliga regelverk går miste om sociala ersättningar och tjänster. Internet kan här utgöra ett verktyg för att tydliggöra gällande bestämmelser och de nordiska social- och hälsoministrarna har beslutat att vidare utreda hur medborgare på ett enklare sätt kan få korrekt och lättillgänglig information om myndigheters regler.

Social- och hälsoministrarna fattade i augusti ett principbeslut om att den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster skall kompletteras med bestämmelser om en samarbetsplikt för kommuner för att underlätta att personer med funktionshinder får erforderligt stöd och social service i samband med flyttning till annat nordiskt land. Vidare pågår arbetet med att förbättra möjligheterna till tolkningshjälp vid myndighetskontakter och färdtjänst. Ökad kraft har lagts på att informera om de förmåner och ersättningar som personer med funktionshinder är berättigade till vid flytt till annat nordiskt land.

En ämbetsmannakommitté har tagit fram ett förslag om avgränsning av de narkotiska läkemedel för vilka schengenintyg skall krävas vid inresa till ett nordiskt land. Ministrarna med ansvar för narkotikafrågor har enats om att förslaget till avgränsning är godtagbart ur narkotikakontrollsynpunkt och att de enskilda länderna, för det fall de finner att detta är i överensstämmelse med andra internationella överenskommelser, t.ex. Schengenkonventionen, skall följa förslaget.

Ett annat gränshindersproblem som prioriterats rör reglerna kring föräldraledighet och de oklarheter som kan följa om bostadsort och arbetsplats är belägna i olika nordiska länder. Arbetet med att finna lösningar på detta problem går vidare under 2005.

Konkreta resultat har också nåtts i *utbildningsfrågor*. I syfte att underlätta rörligheten inom Norden bör utbildning, examina och kompetenskrav samordnas så långt det är möjligt och arbetet med att erkänna högre utbildningar mellan de nordiska länderna har fortskridit. De nordiska utbildningsministrarna antog i juni Reykjavik-deklarationen som fastställer att de nordiska länderna ömsesidigt skall erkänna studiebevis och kvalifikationer inom högre utbildningar. Samordningen av examens- och kompetensgodkännande underlättar för nordiska medborgare att tillgodoräkna sig sin kompetens vid flyttning till annat nordiskt land. Dessutom innebär ett ökat samarbete mellan högskolor och samordningen av utbildning och examina att de utbildades kompetens lättare kan bedömas på ett likvärdigt sätt.

De nordiska utbildningsministrarna har också sett över hur erkännande av yrkeskompetens fungerar mellan de nordiska länderna och funnit att även om det i stort fungerar bra, så bör arbetet fortsätta för att ytterligare stimulera rörligheten av arbetskraft mellan gränserna. Flera konkreta förslag syftande till att stödja internordiskt erfarenhetsutbyte inom utbildningsfrågor har godkänts. Arbetet syftar även till att bidra med nordiska erfarenheter i EU-samarbetet kring erkännandefrågor.

Vidare har den nordiska gymnasieöverenskommelsen reviderats och ett nytt nordiskt gymnasieavtal godkänts av de nordiska utbildningsministrarna. Det nya avtalet innebär bl.a. att större tyngd läggs vid att gymnasiala yrkesutbildningar erkänns och att nationella bedömningsgrunder i högre utsträckning samordnas. Mot bakgrund av en kartläggning av antalet studerande som använder gymnasieöverenskommelsen har en informationsstrategi utarbetats för att upplysa om det nya gymnasieavtalet och dess möjligheter för ungdomar.

Gränshindersarbetet har även gått framåt på *finans- och skatteområdet*. Befintliga gränshinder beträffande skattesektorn har presenterats och beslut har fattats om att inleda arbetet med att analysera och söka lösningar till aktuella skattehinder. De nordiska finansministrarna har tidigare beslutat att etablera en nordisk skatteportal och ett virtuellt skattekontor i syfte att underlätta informationsinhämtning. Dessa funktioner kommer att förmedla information och vara de medborgare som har för avsikt att arbeta, studera eller bo i annat nordiskt land behjälpliga. Beslutsfattandet för dem som planerar att arbeta i annat nordiskt land kommer att underlättas av att de kan ha en samnordisk kontakt istället för kontakter med flera nationella skattemyndigheter. För att ytterligare öka informationstillgängligheten knyts den nordiska skatteportalen och det virtuella skattekontoret till den nordiska informationstjänsten Hallå Norden. Verksamheterna lanseras under 2005.

På det *regionalpolitiska området* har ett projekt om gränsregionala optimala lösningar i Norden fortsatt. Samarbetet syftar till att identifiera gränshindersproblem och genom deltagande aktörers lokala initiativ och erfarenhetsutbyte kartlägga hur rörligheten över gränserna kan bli så

smidig som möjligt. För att få en samlad bild över gränsregional pendling har statistikinsamlandet beträffande denna fortgått.

Språkskillnader kan ibland ge upphov till gränshinder och hämma rörligheten över gränserna. En juridisk utredning om den nordiska språkkonventionen och dess nationella tillämpning har genomförts för att tydliggöra vilka rättigheter medborgare i enlighet med språkkonventionen är berättigade till vid myndighetskontakter. I detta sammanhang bereds även frågan om teckenspråkens ställning. De nordiska samarbetsministrarna har därefter åt Nordens språkråd givit i uppdrag att följa upp utredningen och komma med förslag till ändringar av språkkonventionen. Förslag väntas under våren 2005. Det kan i sammanhanget tilläggas att Sverige tidigare har beslutat att underlätta för islänningar i Sverige att följa det isländska namnskicket.

Arbetet med att avskaffa gränshinder och öka rörligheten för nordiska medborgare har blivit en förebild och efter initiativ från de nordiska näringsministrarna har gränshindersarbetet breddats till att inriktas även på företag. De nordiska länderna vill verka för att *näringslivsrelaterade gränshinder* minskas i syfte att skapa en öppen och rörlig arbetsmarknad. Poul Schlüter har av samarbetsministrarna fått ett utökat mandat för att driva på detta gränshindersarbete och bringa klarhet i de gränshinder som hämmar näringslivets internordiska aktivitet.

En kartläggning av näringsrelaterade gränshinder visar att även andra politikområden än det näringspolitiska berörs av gränshindersarbetet. Fackministrar har därför av de nordiska näringsministrarna fått i uppdrag att arbeta vidare inom sina respektive ansvarsområden för att avhjälpa gränshindersproblem. Som exempel kan nämnas att de nordiska bostadsministrarna tillsammans med sina baltiska och polska kollegor redan inlett ett närmare samarbete inom byggsektorn.

Näringsministrarna har beslutat att frågan om en gemensam nordisk riskkapitalmarknad ska vara en del av gränshindersarbetet. Arbetet har påbörjats och består i att klargöra hur en bred nordisk marknad kan främja teknologibaserad innovation och stärka de nationella ekonomierna. För att underlätta företags rörlighet och handel över gränserna har också arbete bedrivits i syfte att genomförandet av EU:s bolagsdirektiv och mätinstrumentdirektiv samordnas så att dessa hanteras på ett likartat sätt i hela Norden.

I arbetet med att avveckla gränshinder har ett flertal nationella näringslivsorganisationer inbjudits att komma med förslag och synpunkter på hur gränshinder kan avskaffas. Bland dessa organisationer kan Landsorganisationen i Sverige (LO) och Svenskt Näringsliv nämnas. De erfarenheter som organisationerna har av gränshindersproblematik är värdefulla för det fortsatta arbetet. Bland de åtgärder som diskuteras finns exempelvis förslag om gemensamma nordiska varumärkningar, möjligheter till en nordisk marknad för offentliga inköp samt insatser för att underlätta företags möjligheter till överföring av vinster och förluster mellan nordiska länder.

Under Sveriges ordförandeskap i det nordiska regeringssamarbetet 2003 uppnåddes överenskommelser när det gäller att avskaffa gränshinder för yrkestrafiken. Dessa överenskommelser följs nu upp.

En gemensam strategi för e-handel togs fram i en tvärsektoriell grupp med deltagare från konsument-, närings- och IT-sektorn. Under året har

närings- respektive konsumentministerråden godkänt strategin och antagit en gemensam ministerdeklaration om främjande av e-handel som verktyg för minskade gränshinder.

I gränshindersarbetet har framsteg gjorts. Det finns dock nationella skillnader som försvårar gemensamma nordiska regler och möjligheterna att uppnå nordiska riktlinjer och överenskommelser. Olika nationella lagar och förordningar kommer att bestå. En följd härav är att vissa gränshinder kommer att kvarstå. Sannolikt kommer också nya att uppstå i framtiden.

Då nationella skillnader föreligger blir *informationstillgången* om gällande regelverk av stor vikt. Om harmonisering inte är möjlig är det Sveriges ambition att informationen om vilka regler som gäller för rörlighet inom Norden skall vara tydlig och lättillgänglig så att nackdelar av nationella olikheter kan minimeras. Bristande kunskap och begränsad informationstillgång är i sig att betrakta som gränsbarriärer, vilka hindrar rörlighet och integration. Av denna anledning har ökade resurser tilldelats den nordiska informationstjänsten Hallå Norden. Organisationens informationspridning har visat sig värdefull och genom ökade medel får Hallå Norden möjlighet att ytterligare utveckla sin verksamhet. Dessutom har ett tätare samarbete inletts mellan Hallå Norden och de bilaterala informationstjänsterna och gränskommittéerna i Norden för att ytterligare förbättra informationsflödet inom och mellan de nordiska länderna. Informationstillgängligheten säkerställs också av att sammanställningar över nordiska avtal finns åtkomliga på Hallå Nordens och Nordiska ministerrådets webbplatser. Dessa avtalstexter uppdateras kontinuerligt och här finns kontaktuppgifter till ansvariga myndigheter i de olika länderna.

Även gällande näringslivets gränshinder har det noterats att tillgång till information är av betydande vikt för rörligheten inom Norden. Frågan övervägs om hur informationstillgången för företag kan bli bättre.

4 Nordiskt forskningssamarbete

Det nordiska samarbetet på forskningsområdet under 2004 innebar i stora stycken fullföljande av det omfattande reformeringsarbete som påbörjades under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2003. Årets arbete kom därmed framför allt att kretsa kring frågorna om det framtida nordiska forskningssamarbetet och de gemensamma nordiska institutionerna på forskningsområdet.

Hög kvalitet på forskning är en avgörande förutsättning för moderna samhällens utvecklingsförmåga och internationella konkurrenskraft. Forskningen och innovationsklimatet utgör tillsammans viktiga förutsättningar för välbefinnande. För forskning på högsta internationella nivå krävs miljöer av yppersta kvalitet. Kostnaden för detta tenderar emellertid att bli allt högre. För att möta denna globala utmaning aktualiserade, med utgångspunkt i bland annat Nordiska rådets rekommendation 39/2002, de nordiska utbildnings- och forskningsministrarna 2003 arbetet med att upprätta en struktur för stärkt

nordiskt forskningssamarbete – NORIA (Nordic Research and Innovation Area). Skr. 2004/05:90

Samarbetets fokus skall vara forskningsområden inom vilka de nordiska länderna är vetenskapligt starka och möjligen världsledande. Syftet skall vara att främja forskning av allra högsta internationella kvalitet. Det principiella beslutet om att upprätta NORIA fattades av utbildnings- och forskningsministrarna i oktober 2003. Frågans vidare behandling under 2004 kom att kretsa kring organisationsfrågor.

För att effektivisera forskningssamarbetet mellan de nordiska länderna beslutade ministrarna 2004 att bilda NordForsk som självständigt *samordningsorgan* under forsknings- och utbildningsministrarna, med ansvar för nordiskt samarbete inom forskning och forskarutbildning samt samarbete och koordinering med NICE. De nationella forskningsråden (och även andra forskningsfinansierande organ) samt universiteten utgör de centrala aktörerna i detta organ.

NordForsk skall utgöra en organisatorisk ram för att främja samverkan mellan de nordiska ländernas centrala forskningsfinansiärer. NordForsks *finansieringsfunktion* innebär disponering av de medel för nordiskt forskningssamarbete som finns under utbildnings- och forskningsministrarna samt eventuellt medel som Nordiska ministerrådet från andra samarbetssektorer ställer till förfogande. Avsikten är att definiera samarbetet utifrån nationella prioriteringar och utifrån identifierade gemensamma intressen. Det nordiska samarbetet skall kunna utgöra en plattform för internationella samarbeten, exempelvis inom ramen för EU. Grunden för all beviljning skall vara en utmärkt kvalitet och förutsätts omfatta alla stadier av forskningen, från grundforskning till mer tillämpad inriktning.

NordForsk ges även en *policyfunktion* i den meningen att den på eget initiativ och i samverkan mellan forskarvärlden, näringslivet samt forsknings-, närings- och andra relevanta ministerier skall verka för en utvecklingskraftig forsknings- och innovationspolitik.

Med utgångspunkt i de nordiska samarbetsministrarnas beslut från maj 2001 om uppföljning av Budgetanalys 2000 och som ett led i att frigöra nordiska medel för stöd för utvecklingen av NORIA, beslutade ministrarna under 2002 att se över möjligheterna att överföra ansvaret för vissa av de åtta institutioner som man ansvarar för till nationellt ägandeskap, men med möjlighet till finansiering upp till 50 procent från Nordiska ministerrådet. Det arbetet avslutades under 2004 genom att nya kontrakt mellan Nordiska ministerrådet och vissa av de berörda institutionerna upprättades och godkändes.

Nya kontrakt upprättades med Nordiska institutet för Asienforskning (NIAS) som kopplas till Köpenhamns Universitet, Nordisk institut för sjörikt (NIFS) som kopplas till Universitetet i Oslo, Nordisk samiskt institut (NSI) som kopplas till Samisk högskola i Kautokeino samt Nordisk vulkanologiskt institut (Nordvulk) som kopplas till Islands Universitet. Kontraktförhandlingarna beträffande Nordisk institut för teoretisk fysik (Nordita), som för närvarande är placerat vid Köpenhamns Universitet, beräknas avslutas under våren 2005.

Nordiska samarbetsorganet för vetenskaplig information (Nordinfo) i Helsingfors är föremål för ett översynsarbete syftande till en alternativ

Samarbetet med de baltiska länderna på utbildnings- och forskningsområdet är nu formaliserat på regeringsnivå genom en baltisk-nordisk kontaktgrupp, vars uppgift är att driva och samordna förverkligandet av ett tätare baltisk-nordiskt utbildnings- och forskningssamarbete. Till kontaktgruppens förfogande står inte bara de mobilitets- och stödordningar som utbildnings- och forskningsministrarna ansvarar för, utan även de förslag på projekt med finansiering som ledningsgrupper under ministrarna föreslår från nordisk sida och de förslag om samarbete som framförs från baltisk sida.

Vid det nordisk-baltiska konsumentministermötet som hölls i september antogs en deklaration om fördjupat samarbete mellan länderna rörande konsumentskydd. Deklarationen slår fast att samarbetet skall fördjupas, bl.a. gällande utomrättslig tvistlösning, samarbete kring förslag till EG-direktiv och genomförande av nya direktiv. Inom konsumentpolitiken har också ett nordisk-baltiskt samarbete utvecklats kring genomförandet av EG:s nya produktsäkerhetsdirektiv.

De nordiska finansieringsinstitutionerna i Helsingfors, Nordiska investeringsbanken (NIB), Nordiska miljöfinansieringsbolaget (NEFCO) och Nordiska projektexportfonden (NOPEF), har verksamhet med inriktning på närområdet. NIB har en särskild ordning för lån på förmånliga villkor för finansiering av miljöprojekt i närområdet. NEFCO har en riskkapitalfond för lån till miljöinvesteringar i närområdena och en miljöutvecklingsfond som gör insatser i närområdet. NOPEF:s verksamhet för perioden 2001–2004 finansierades delvis med bilaterala medel, för svensk del medel från Östersjömiljard 2.

Alla finansieringsinstitutionerna befinner sig i ett förändringsskede. För NIB:s del undertecknades i februari 2004 ett avtal om de baltiska ländernas medlemskap i NIB. Bakgrunden är ett initiativ från svensk sida under 2003. Med de baltiska ländernas medlemskap i NIB från år 2005 har ett principiellt viktigt steg tagits, då det är första gången de baltiska länderna går in som medlemmar i en nordisk institution. För NEFCO:s del har beslutats om en påfyllnad av grundkapitalet. För NOPEF:s del har en utvärdering genomförts om den framtida inriktningen. Utvärderingsrapporten var positiv till NOPEF. Ministerrådet har beslutat att föra NOPEF:s verksamhet vidare, men på en lägre ekonomisk nivå som blir resultatet när den bilaterala finansieringen bortfaller 2005. Verksamheten kommer övergångsvis att fortsätta i de baltiska länderna, men ökad tonvikt läggs vid insatser i nordvästra Ryssland och andra marknader i området.

Den nuvarande strategin för samarbetet med närområdet gäller för perioden 2003–2005. Särskilt mot bakgrund av de baltiska ländernas medlemskap i EU från den 1 maj 2004 har ministerrådet genomfört en utvärdering av närområdesverksamheten och beslutat om den framtida inriktningen. Innebörden är att samarbetet med de baltiska länderna läggs om till att bli ett samarbete mellan likvärdiga parter där de baltiska länderna i ökad grad förutsätts bidra med finansiering av olika samarbetsprojekt. På uppdrag av de nordiska statsministrarna har också ministerrådets generalsekreterare undersökt möjlighet och intresse för baltiskt medlemskap i, eller närmare samarbete med, andra nordiska institutioner än NIB. Undersökningen visar att intresse finns, men några konkreta samarbetsplaner är inte aktuella för närvarande. Samarbetet

med nordvästra Ryssland kommer att få en ökad tyngd. Viktiga samarbetsområden är demokratifrågor, gränsregionalt samarbete, forskning, utbildning, miljö och hållbar utveckling. En ökad samordning med andra regionala organisationer eftersträvas för insatserna i Ryssland.

Nordiska ministerrådets program för arktiskt samarbete syftar till att ge samnordiska insatser ett särskilt mervärde i förhållande till andra aktiviteter med inriktning på Arktis. Programmet löper över perioden 2003–2005. År 2004 var anslaget 5 miljoner danska kronor. Verksamheten inriktas på ett antal temaområden; välfärdsfrågor, barn och unga, näringslivsutveckling, miljö, hållbar utveckling, utbildning och forskning. Nyligen har ministerrådet beslutat att tillsätta en arbetsgrupp som skall lämna förslag till ett nytt program för det arktiska samarbetet för perioden 2006–2008. Ministerrådet har också beslutat inrätta en särskild styrgrupp för miljögifter och klimat i Arktis samt två grupper för att utveckla forsknings- och utbildningssamarbete i Arktis.

Nordiska ministerrådet fortsatte under 2004 att utveckla kontakterna och samarbetet med andra regionala samarbetsorganisationer, främst Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjöstaternas råd. Bl.a. har man samarbetat med Östersjöstaternas råd vad gäller ett projekt om gränsregionalt samarbete som fokuserar på de nordiska länderna, de baltiska länderna och Ryssland. Ministerrådet har också sedan det svenska ordförandeskapet 2003 deltagit som en aktiv partner i genomförandet av den nya handlingsplanen för EU:s Nordliga dimension. I enlighet med intentionerna i det danska ordförandeprogrammet för 2005 har ministerrådet påbörjat en närmare kartläggning av de regionala organisationernas arbete i syfte att se närmare på samarbetsmöjligheter och för att undvika dubbelarbete.

Den nordiska samrådsgruppen för inre marknadsfrågor träffas regelbundet för att bl.a. diskutera aktuella inre marknadsfrågor och Konkurrenskraftsrådets dagordningar. Sedan det svenska ordförandeskapet 2003 inbjuds även kollegor från Estland, Lettland, Litauen och Polen. I samrådsgruppen bedrivs, med finansiellt stöd från Nordiska ministerrådets budget, ett baltisk-polskt samarbete med konkreta projekt för att stärka den inre marknadens funktion. Under året har sammankomster hållits med deltagande från de nordiska länderna och Estland, Lettland, Litauen och Polen angående offentlig upphandling, notifikationsprocedurerna och SOLVIT-nätverket. Projektet kommer att avslutas under 2005.

Under året har ett omfattande arbete bedrivits i den *nordisk-baltiska aktionsgruppen mot människohandel*. Aktionsgruppen tillkom som en fortsättning av den nordisk-baltiska kampanjen och genom ett initiativ från svensk sida vid det nordisk-baltiska utrikesministermötet i Tallinn i augusti 2002. Aktionsgruppens sekretariat ligger i det svenska utrikesdepartementet. Aktionsgruppen verkar för att öka samarbetet för att bekämpa de mest utbredda formerna av människohandel i den nordisk-baltiska regionen. Aktionsgruppen har under året intensifierat kontakterna med andra regionala organisationer. På svenskt initiativ har ett pilotprojekt lanserats. Projektet som omfattar samtliga åtta länder är inriktat på åtgärder för ett tryggt återvändande och en successiv återanpassning i samhället av offer för människohandel. Diskussion har också inletts med Europeiska kommissionen om samarbete. En

webbplats har öppnats och informationsutbytet mellan olika aktörer har stärkts. På initiativ av Nordiska ministerrådet genomfördes i december en konferens i Tallinn för att skapa en överblick över olika initiativ som tagits mot människohandel. Nordiska ministerrådets kartläggning följs aktivt upp av de nordiska och baltiska länderna. Aktionsgruppen skall avrapportera sitt arbete till de nordiska och baltiska utrikesministrarna hösten 2006.

6 Bilateralt samarbete

Nordiskt samarbete är ofta ett samarbete med fem deltagande länder. Mycket av samarbetet sker på samnordisk nivå men ett omfattande samarbete mellan de nordiska länderna förekommer även i andra format. Det finns flera olika kanaler för nordisk samverkan och särskilt viktigt är det bilaterala samarbetet. Sveriges bilaterala samarbete med de nordiska grannländerna är intensivt och det finns anledning att uppmärksamma några av de insatser som under 2004 gjorts på det detta område.

Ett av de största och mest uppmärksammade bilaterala samarbetsprojektet är samarbetet mellan Sverige och Danmark i *Öresundsregionen*. Öresundsregionens fortsatta utveckling är högt prioriterad både i Sverige och i Danmark. Ett stort framsteg i detta arbete var det nya svensk-danska skatteavtal som undertecknades i oktober 2003. Avtalet fokuserar på och löser vissa problem vid arbetskraftspendling.

Det finns många tecken på att integrationen tagit ordentlig fart. Trafiken med Öresundstågen ökade med 10 procent och fordonstrafiken på färjorna Helsingborg–Helsingör ökade med 5 procent. Det gör 2004 till ett rekordår för trafiken över Öresund. Öresundsbron har nu de fordonsströmmar man räknade med i prognoserna före invigningen, dvs. 11 800 fordon per dygn. Och den största delen av ökningen är arbetspendling och affärstrafik.

Konjunkturen vad gäller det ekonomiska klimatet i Öresundsregionen är bättre än på länge. Integrationssträvandena mellan Öresundsregionens två delar är på god väg. Integrationen är en nyckelfaktor för Skånes fortsatta tillväxt. Enligt bostadsinstitutet SBAB:s regionala konjunkturprognos har Malmö under de två senaste åren legat i topp vad gäller regional tillväxt i Sverige.

Genom att kombinera det bästa från Sverige och Danmark inom forskning, industri och innovationer, möter Öresundsregionen konkurrensen på den globala marknaden bättre. Interaktionen mellan universitet, näringsliv och myndigheter har lett till att Öresundsregionen är på väg att bli ett av Europas mest attraktiva kunskapsbaserade områden. I en gränsregion får samspelet ytterligare en dimension genom att två kulturer förenas. En organisation som arbetar utifrån konceptet är Öresund Science Region. Detta är en paraplyorganisation för Öresundsregionens spetskompetenser. Dess mål är att främja innovation och tillväxt genom samarbete. Den svenska regeringen arbetar för att stärka Öresunds Science Region.

Av stor betydelse för enskilda och företagare är möjligheten att erhålla lättillgänglig och korrekt information om förhållandena i hela Öresundsregionen. Både den svenska och den danska regeringen har engagerat sig i ett ökat informationsflöde om frågor som rör pendling eller flytt över sundet. Regeringen har under flera år, så även under 2004, bidragit till informationscentret ÖresundDirekt (Stortorget i Malmö) som under ledning av Länsstyrelsen i Skåne informerar medborgare om förhållandena i regionen. Regionen har marknadsförts såväl på lokal nivå som internationellt. Regeringen har också bidragit till detta sedan 2000 inklusive under 2004 genom stöd till Öresund Networks aktiviteter för att marknadsföra regionen.

Regeringarna har tillsammans med företrädare för regionen fortsatt arbetet för att undanröja hinder för rörlighet och integration. De åtgärder som regeringarna arbetar med för att avskaffa gränshinder på samnordisk nivå har också stor betydelse för integrationen i Öresund.

Med skatteavtalet som bas arbetar sedan förra året Region Skåne, Hovedstadens Udviklingsråd och de danska och svenska regeringarna i nära samverkan med att ta fram en handlingsplan för Öresundsregionen som kan bli ett viktigt verktyg i arbetet med ökad tillväxt. Huvudområdena som arbetet koncentrerats på – innovation, entreprenörskap och humankapital – sätter särskilt fokus på tillväxtpotentialen.

År 2005 är det hundra år sedan unionen mellan Sverige och *Norge* fick sin fredliga upplösning. Det svenska officiella deltagandet i hundraårsmarkeringen av unionsupplösningen baserar sig på en gemensam önskan från svensk och norsk sida att manifesteras nära och goda relationer på alla nivåer.

Under 2004 intensifierades arbetet i Regeringskansliet med planeringen av de officiella svenska inslagen i hundraårsmarkeringen. Diskussionerna påbörjades under Utrikesdepartementets ledning redan år 2000 och har därefter förts vidare i en referensgrupp med deltagande av såväl svenska som norska utförare av olika evenemang.

När det 2004 stod klart att riksdagen avsåg att tillmötesgå regeringens förslag om en särskild budget för planering och genomförande av officiella svenska inslag kunde planerna konkretiseras. Budgeten uppgår till sammanlagt 10 miljoner svenska kr.

Hundraårsmarkeringen kommer att bjuda på ett brett program på både svensk och norsk sida. Det kommer att engagera de svenska och norska kungahusen, riksdag och Storting, regeringarna och ett stort antal aktörer i de båda länderna. Avsikten är att detta program skall nå långt ut i samhället, ge ökad kunskap och visa hur det norska och det svenska kan komplettera varandra i ansträngningarna att möta framtiden.

Bland de projekt som kan rubriceras som officiella ingår främst följande.

Den nya Svinesundsbron invigs i juni. En stor internationell konferens om fredlig konfliktlösning arrangeras i Stockholm i april med medverkan av den norske och den svenska utrikesministern. En konferens på temat "Nationalismen, unionen och demokratin" kommer att hållas i Karlstad under ledning av statsministrarna.

TVå stora historiska utställningar visas under året i både Sverige och Norge och på uppdrag av de båda regeringarna skrivs ett särskilt historiskt jubileumbokverk av en norsk och en svensk historiker. En rad forskningsprojekt som skall belysa olika aspekter av svensk-norsk historia äger rum inom ramen för det särskilda historikerprojektet Projekt 1905.

En rad projekt och seminarier för att främja näringslivssamarbetet planeras också. Under året kommer ett nytt program för främjande av svensk-norskt näringslivssamarbete att lanseras, med svenska NUTEK och norska Innovasjon Norge som ansvariga.

Ett flertal projekt inom informations- och kultursektorn planeras i samarbete mellan Svenska institutet, ambassaden i Oslo och Voksenåsen, Norges nationalgåva till Sverige.

Sveriges samarbete med *Finland* fortsätter att fördjupas, inte minst på näringslivets område. Ministerutbytet mellan länderna var stort. Bland besöken kan särskilt nämnas utrikesminister Laila Freivalds officiella besök i Helsingfors i maj. Ett svensk-finskt statministermöte genomfördes i Haparanda/Torneå i oktober. Statsministrarna Persson och Vanhanen bekräftade då bl.a. inrättandet av en gemensam militär snabbinsatsstyrka.

I november gick ett stort seminarium av stapeln på Hanaholmen – det svensk-finska kulturcentret – för att belysa utvecklingen av den svensk-finska integrationsprocessen på det industriella och finansiella området. Det var kanske den största samlingen någonsin av svenska och finska industriledare. Seminariet kan ses som ett avstamp inför det planerade svensk-finska industripolitiska toppmötet i Eskilstuna i april 2005 där ett närmare samarbete mellan länderna kommer att diskuteras.

År 2004 var ett speciellt år i Sveriges relation till *Island*. Besöksutbytet var särskilt intensivt. Till en del berodde detta på Islands ordförandeskap i det nordiska regeringssamarbetet. Men även de tre jubileerna var en anledning. Island firade i fjol att det gått 60 år sedan Island blev republik, 100 år sedan *hjemmestyret* infördes och 130 år sedan grundlagen tillkom.

Ett svenskt statsbesök i Island genomfördes i september och i samband därmed hölls ett antal framgångsrika seminarier. Statsministern och ett stort antal svenska statsråd besökte Island. Ett utbyte av parlamentariker skedde och det isländska alltingets talman besökte Sverige. Islands nytillträdde statsminister förlade sitt första bilaterala utlandsbesök till Sverige.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträdet den 10 mars 2005.

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Ringholm, Sahlin, Östros, Messing, Y. Johansson, Bodström, Karlsson, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin, Orback, Baylan

Föredragande: statsrådet Andnor

Regeringen beslutar skrivelse 2004/05:90 Nordiskt samarbete 2004